

Producten en diensten ter ondersteuning van thuis wonen met dementie

Author(s)

Bosch, Lilian; Janssen, Marieke; Wildevuur, Sabine

Publication date

2016

Document Version

Final published version

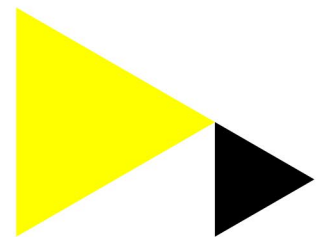
License

CC BY-NC-SA

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Bosch, L., Janssen, M., & Wildevuur, S. (2016). *Producten en diensten ter ondersteuning van thuis wonen met dementie*.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please contact the library: <https://www.amsterdamuas.com/library/contact/questions>, or send a letter to: University Library (Library of the University of Amsterdam and Amsterdam University of Applied Sciences), Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Producten en diensten

*ter ondersteuning van thuis wonen
met dementie*

fit

Producten en diensten

ter ondersteuning van thuiswonen met dementie

Consortiumpartners FIT:

Colofon

© 2016, Waag Society

Gepubliceerd onder een Creative Commons-licentie
Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal.

Tekst: Lilian Bosch, Marieke Janssen (Hogeschool van Amsterdam), Sabine Wildevuur (Waag Society)

Eindredactie en vormgeving: Waag Society

Beeldmateriaal: Lilian Bosch

De inventarisatie werd gedaan onder leiding van de Hogeschool van Amsterdam, met medewerking van: Lilian Bosch, Joany Beer, Mello Boogaarts (Hogeschool van Amsterdam), Marlies Veld, Keerthi Prasad, Lizette Krist, Lene Boehnke, Milan Pleus (AHTI), Tineke Harmsen (Hilverzorg), Leo Versteeg (Amsta), Nicky Dankelman (Vivium), Pieter Hasenaar (Dementia App).

Speciale dank gaat uit naar de medewerking van Jacqueline Rempt, eigenaresse van dementiewinkel.nl.

De *affinity diagramming* werd uitgevoerd door:

Wilma Otten (TNO), Wilma Wedman (Alzheimer Nederland – afd. Gooi en Vechtstreek), Marieke Janssen, Joany Beer en Lilian Bosch (Hogeschool van Amsterdam).

Dit project is mede mogelijk gemaakt door de topsectoren Life Sciences & Health en Creatieve Industrie.

Inhoudsopgave

Colofon	4
1. Introductie	6
Aanpak	6
Verkregen inzichten	7
Vervolgstappen	8
2. Indeling categorieën	9
3. Aanbod voor de persoon met dementie	10
4. Aanbod voor mantelzorgers	22

1. Introductie

Het project FIT heeft als doel mensen met dementie, hun mantelzorgers en zorgverleners te helpen bij het kiezen van producten en diensten die het wonen in de thuissituatie ondersteunen om langer, prettig thuis wonen mogelijk te maken.

Deze FIT-publicatie *Producten en diensten ter ondersteuning van thuis wonen met dementie* - geeft een overzicht van de breedte aan producten en diensten die kunnen ondersteunen bij het thuis wonen met dementie. Per categorie is een aantal aansprekende voorbeelden opgenomen. Echter, voor wie iets wil betekenen voor mensen met dementie biedt een dergelijk overzicht alleen onvoldoende houvast. Voor het bepalen van de juiste ondersteuning is aanvullende kennis nodig over en inzicht in de (belevings)wereld van de persoon met dementie.

Deze uitgave is een vervolg op de eerste publicatie *De mens zien met dementie* van het project FIT. Daarin werd ingegaan op de vraag wat de behoeften zijn van mensen met dementie en hun mantelzorgers om het mogelijk te maken - ondanks de dementie - prettig thuis te kunnen blijven wonen. In de publicatie werden op basis van het onderzoek negen behoeften-categorieën vastgesteld waarmee de vragen en wensen (de behoeften) van mensen met dementie kunnen worden ingedeeld (zie nevenstaand overzicht). In het vervolg van het FIT-project wordt gewerkt aan de koppeling tussen behoeften en aanbod. Aangezien de ziekte progressief is, zullen er steeds nieuwe uitdagingen ontstaan waarvoor oplossingen op maat nodig zijn om voldoende ondersteuning te bieden om thuis te kunnen blijven wonen.

Aanpak

De inventarisatie is gebaseerd op het aanbod van producten en diensten in Nederland.

Dagelijkse activiteiten

Lichamelijke gezondheid

Eigenwaarde en emotionele gezondheid

Veiligheid

Woonomgeving en huishouden

Sociale relaties

Relatie met mantelzorgers en professionele zorgverleners

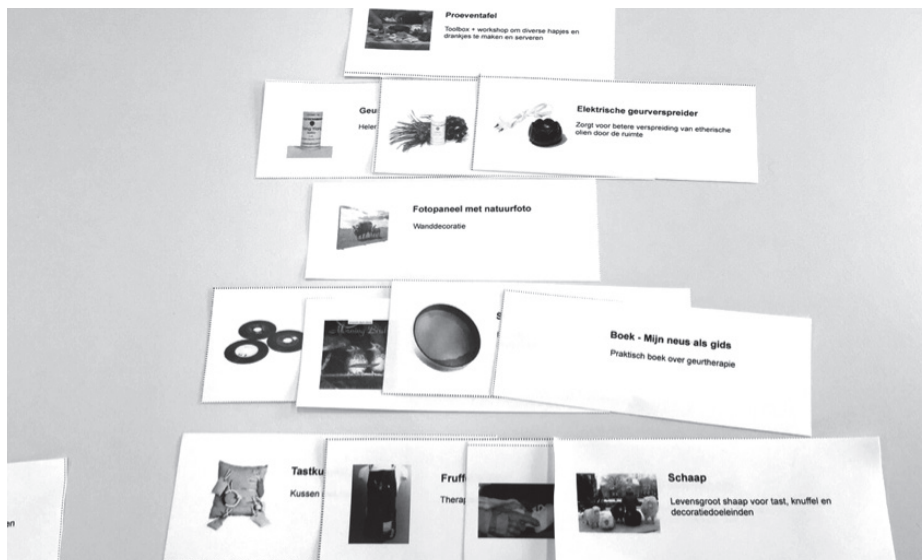
Informatie over dementie en ondersteuningsmogelijkheden

Financiële middelen

De bronnen zijn geraadpleegd tussen februari en september 2016. Er is geselecteerd op producten en diensten die kunnen bijdragen aan het langer, prettig thuis kunnen wonen van mensen met dementie. Producten die voornamelijk toepasbaar zijn in de verpleeghuiszorg zijn daarom niet meegenomen (bijvoorbeeld de Tovertafel).

Er zijn producten die zowel voor mensen met dementie als voor ouderen in het algemeen nuttig zijn. Neem bijvoorbeeld een douchesteun. Mensen met dementie hebben vaak een verminderde waarneming en een onzekere stap. Een douchesteun is dan een belangrijk hulpmiddel om zelfstandig

Afbeelding 1. Voorbeelden van het aanbod op kaartjes tijdens de affinity diagramming-sessies

douchen verantwoord te laten zijn, al is het niet speciaal voor mensen met dementie bedoeld. Dergelijke algemene producten zijn opgenomen in de inventarisatie als er een specifieke, dementie-gerelateerde vraag mee kan worden beantwoord.

De inventarisatie is op verschillende manieren tot stand gekomen:

- ☀ **Web research:**
Zoektermen: dementie, dementie hulpmiddelen, dementie diensten, dementie technologie, alzheimer, alzheimer hulpmiddelen, alzheimer diensten, alzheimer technologie, mantelzorg, mantelzorg hulpmiddelen. Op basis van deze zoektermen is iteratief verder gezocht.
- ☀ **Webwinkels:** dementiewinkel.nl; it-fits.nl; pasaan.nl; beslist.nl; silverfit.com/nl; winkelmetzorg.nl; conrad.nl; bol.com; dehomecareshop.nl; stelcomfortshop.nl; focuscura.com; e-domotica.com; tunstall.nl; zorgvoorbeter.nl/ouderenzorg; zorgvoorsenioren.nl; domicare.nl; cinnovate.nl.
- ☀ **Facebook supportgroepen:**
 Dementie Contact Groep (NL) – 1.594 leden;
 Dementie Vandaag (NL) – 2.142 leden;
 Lewy Body Dementia (EN) – 3.374 leden
 Alzheimers and Dementia Caregivers support (EN) – 4.116 leden;
 Dementia Aware (EN) – 18.541 leden.
- ☀ **Platforms:**
alzheimerassistent.nl;
alzheimer-nederland.nl;
vilans.nl; dementiewijzer.nl.

- ☀ **Vakbeurzen:** Zorg & ICT 2016 en Innovation Expo 2016.
- ☀ **Online vragenformulier aan partners** van het project FIT-consortium.
- ☀ **Suggesties gedaan in interviews met mantelzorgers** (in behoeftenonderzoek FIT (n=8): duo's van mantelzorgers en de persoon met dementie voor wie zij zorgen).
- ☀ **Literatuurstudie wetenschappelijke literatuur.**
 Zoektermen: assistive technologies; elderly; dementia; sensors; smart homes.

De inventarisatie resulteerde in 1100 producten en diensten, waarna vergelijkbare items zijn samengevoegd, om tot een uiteindelijke inventarisatie van 275 producten en diensten te komen. Deze lijst van producten en diensten is gedocumenteerd in een spreadsheet die wordt gebruikt in het onderzoek FIT. Deze publicatie geeft een samenvatting van deze spreadsheet. Doel van de inventarisatie is om inzicht te krijgen in het beschikbare aanbod van producten en diensten die bijdragen aan het prettig zelfstandig thuis wonen met dementie. Een van de beoogde resultaten was om tot een uniforme categorisering van het aanbod te komen die zou helpen om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen. De inventarisatie is daarom gestructureerd met de *affinity diagramming*-methode (zie het kader op de volgende bladzijde). Hierbij zijn onderzoekers, mantelzorgers en experts over dementie betrokken geweest.

Verkregen inzichten

Er is een ruim aanbod aan producten en diensten voor ondersteuning van thuis

Afbeelding 2.
Het gezamenlijk
ordenen van de
aanbod-kaartjes

wonen met dementie. Goede informatie over toepassing van producten is nodig en gebleken is dat deze niet altijd makkelijk te vinden is. Een product als een zwaartedeken bijvoorbeeld kan bescherming en geborgenheid bieden en daardoor mogelijk onrust tegengaan. Dit is zonder toelichting niet op voorhand duidelijk.

Ook blijkt dat een indeling van producten en diensten op basis van de functie die het product of de dienst heeft, onvoldoende inzicht geeft waarom een product van toegevoegde waarde kan zijn in een specifieke situatie. Ook daarvoor is aanvullende informatie nodig. Met het overzicht kan bijvoorbeeld niet gezocht worden naar antwoorden op problematisch gedrag (onrust, depressie, angst, dwalen) of voor specifieke problemen (bijvoorbeeld problemen met mobiliteit, gebrek aan eetlust). De indeling houdt met een dergelijke specifieke context geen rekening en dit overzicht dient dan ook nog niet als een effectieve keuzehulp. Wél wordt hiermee de breedte van het beschikbare aanbod getoond.

Vervolgstappen

Nu de behoeften en het aanbod in kaart zijn gebracht wordt in de volgende fase van het FIT-onderzoek een keuzehulp ontworpen, waarbij het aanbod van ondersteunende producten en diensten wordt afgestemd op de vraag om zo te komen tot een betere 'fit' tussen vraag en aanbod.

WAT IS AFFINITY DIAGRAMMING?

Deze methode is in de jaren '60 ontwikkeld door de Japanse etnoloog Jiro Kawakita, om in teamverband structuur te geven aan grote hoeveelheden kwalitatieve onderzoekdata en zo nieuwe hypothesen te vormen. De methode is inmiddels breed geaccepteerd en wordt in verschillende vakgebieden toegepast. Daarnaast is de affinity diagram methode geschikt om te laten zien wat er ontbreekt in een hoeveelheid data (Ohiwa et al, 1997), wat waardevol is bij het identificeren van eventuele 'gaten' in het geïnventariseerde aanbod binnen het onderzoek.

Het aanbod aan producten en diensten ter ondersteuning van thuis wonen met dementie is volgens deze methode geclusterd door een team van vijf personen: twee onderzoekers, een expert op gebied van dementie, een vrijwilliger van Alzheimer Nederland en een mantelzorger. Elk product of dienst uit de inventarisatie is hiervoor beschreven op een apart kaartje (zie afbeelding 1). Vervolgens kregen de deelnemers de opdracht deze kaartjes gezamenlijk te ordenen, uitgaande van wat het product of dienst voor de gebruiker kan betekenen (afbeelding 2). Zo werden de kaartjes op intuïtieve wijze geordend, waardoor er een clustering van de data ontstond (een affinity diagram).

Tijdens het proces van het ordenen hielden de deelnemers zich aan een aantal regels (zoals niet praten of overleggen), waardoor de clustering zoveel mogelijk vrij van vooroordelen bleef.

2. Indeling categorieën

In de kolom *Persoon met dementie* staan producten en diensten die in belangrijke mate worden gebruikt op initiatief van de persoon met dementie. In de kolom *Mantelzorger* staan producten en diensten waarvoor in eerste instantie initiatief van de mantelzorger nodig is.

Producten en diensten staan niet in een specifieke volgorde, maar zijn wel zo veel mogelijk gegroepeerd op soortgelijke toepassing.

Veel producten zijn o.a. te koop via dementie-winkel.nl, waar ook uitgebreide beschrijvingen te vinden zijn.

Persoon met dementie		Mantelzorgers	
Huishoudelijk	10	Informatie	22
Veiligheid in huis	10	Toezicht	23
(Beeld)bellen	11	Dwaaldetectie	23
Oriëntatie in huis	11	Alarmsystemen	23
Ondersteuning bij zitten en opstaan	12	Monitoring in huis	24
Dag- en nachtritme	12	Zorg afstemmen	25
Ondersteuning bij eten en drinken	13	Diensten	26
Dagindeling	13	Diensten thuis	26
Geheugenondersteuning	14	Dagopvang	26
Algemeen	14	Ondersteuning voor	
Medicijninname	14	mantelzorgers	27
Traceren	15	Uitjes	27
Communicatie	15		
Bewegen	16		
Bezigheden	17		
Tafelspellen	17		
Communicatieve spellen	17		
Hersengymnastiek	18		
Creatieve activiteiten	18		
Muziek	19		
Nostalgie	19		
Zintuigen prikkelen	20		
Auditief	20		
Tactiel	20		
Fysiek	21		
Geur	21		
Visueel	21		

3. Aanbod voor de persoon met dementie

Huishoudelijk

Dit cluster omvat praktische oplossingen om zoveel mogelijk de gewone dagelijkse routine vast te kunnen houden en dagelijkse bezigheden te kunnen blijven uitvoeren. Het gaat hier enerzijds om hulpmiddelen die in reguliere winkels (bouwmarkten, kookwinkels) te koop zijn zoals rookmelders, verlichting, onbreekbaar servies, en anderzijds om meer specialistische artikelen, specifiek gemaakt voor toepassing bij mensen met dementie. Hierbij kan gedacht worden aan speciaal ontworpen telefoons, agenda's, geheugenondersteuning.

Veiligheid in huis

Hittemelder (brandpreventie)

Sensor maakt melding als de temperatuur tussen de 54 en 62 graden Celsius komt.

Gasdetector/Gasafsluitklep

Sluiten automatisch de gastoevoer af als er een lek is geconstateerd.

Meedenkende kookplaat

Een meedenkende kookplaat; schakelt zichzelf in zodra er een pan op staat en uit wanneer deze eraf gehaald wordt.

Fornuisrek

Een rek waardoor pannen niet van het fornuis kunnen vallen.

Gaskookplaat met vlambeveiliging

Zorgt er automatisch voor dat het gas uitgaat als de vlam uitgaat.

Rookmelders

Alarmsignaal bij rook (brand).

Strijkijzer met automatische afslag

Dit strijkijzer slaat automatisch af als het enige tijd niet wordt gebruikt.

Rookschort

Schort dat kleding, meubels en de patiënt zelf beschermt tegen brandschade door vallende as van een sigaret, sigaar of pijp op te vangen.

Video-intercom

Om binnen in huis te kunnen zien wie er voor de deur staat.

Valalarm

Halsketting met alarmknop die een meldkamer kan alarmeren wanneer iemand gevallen is.

Huishoudelijk - vervolg

(Beeld)bellen

Seniorentelefoon - mobiel	Eenvoudige smartphone die speciaal ontwikkeld is voor ouderen.
Seniorentelefoon - vast toestel	Huistelefoon met foto en versterker (optioneel met extra grote knoppen, alarm of geheugentoetsen).
Beeldtelefoon	Toestel om te bellen en elkaar gelijktijdig te zien.
Skype/Facetime	Applicaties voor de computer, tablet of smartphone die (o.a.) beeldbellen ondersteunen.
Versterker belsein	Accessoire dat het belsein van een huistelefoon versterkt met extra geluid en flitslicht.

Oriëntatie in huis

Vloerverlichting	Verlichting die in het donker automatisch aangaat bij detectie van beweging.
Oriëntatielicht met bewegingssensor	Oriëntatielicht met bewegingssensor die automatisch gaat bij beweging in het donker.
Permanente lamp	Bijvoorbeeld bij bed/in de gang of op het toilet.
Plasroute	Verzameling lichten en sensoren die de route naar de WC 's avonds verlichten en automatisch weer doven.
Deurstickers - kleur	Stickers die de deur markeren voor grotere herkenbaarheid.
Deurstickers - boekenkast	Stickers die de deur 'verbergen'.
Stickers kameraanduiding	Stickers die helpen oriënteren (bijv. WC, badkamer, tuin, keuken, etc.).
Toiletbril, rood of zwart	Stabiele, goed zichtbare toiletbril.

Huishoudelijk - vervolg

Ondersteuning bij zitten en opstaan

Tillift voor thuis

Ter ondersteuning bij het verplaatsen.

Roterende steun

Om iemand makkelijk van ene zittende positie naar andere te verplaatsen.

Rijdende stoel

Om iemand zo lang mogelijk te mobiliseren, kan omgebouwd worden tot bed.

Stoel op rails

Een stoel die voor/achterwaarts op een rails beweegt. Hierdoor hebben mensen minder de neiging om op te staan en te gaan lopen en wordt de onrust weggenomen.

Schommelstoel

Stoel waarin de persoon met dementie kan wiegen. Voor minder depressie, angst en pijn, en meer balans.

Sta-op stoel

Stoel die helpt bij het opstaan door naar voren te kantelen.

Dag- en nachtritme

Kalenderklok

Een digitale klok met agendafunctie waarop de dag en datum voluit geschreven staan aangegeven. Geen afkortingen of kleine letters en duidelijk leesbare dag- en nachtweergave.

Pratende klok en wekker

Nederlandssprekend klokje De tijdsvermelding is in spreektaal met een natuurlijke ingesproken stem.

24-uurs klok

Klok met volledig dagoverzicht om het begrip voor tijd en overzicht over de dag te behouden

Daglichtwekker

Wekker met stapsgewijs feller wordend licht en natuurgeluiden.

Daglichtlamp

Simulatie van zonlicht kan helpen bij lusteloosheid en depressiviteit.

Slaaptrainer

Wekker in de vorm van een schaapje, die aangeeft hoe lang je nog moet blijven liggen of wanneer het bijna tijd is om op te staan.

App

Voor smartphones die de slaapcyclus analyseert en de gebruiker wekt tijdens de lichte slaapfase.

Huishoudelijk - vervolg

Ondersteuning bij eten en drinken

Servies en bestek

Rood, zacht en buigbaar bestek en onbreekbaar servies. De rode kleur houdt de aandacht vast.

Aangepaste drinkbekers

Bijvoorbeeld voor gebruikers met zuig, drink of slikproblemen. Verkrijgbaar met grote handvaten waarmee gedronken kan worden zonder het hoofd te hoeven kantelen.

Onbreekbare glazen

Doordat de producten eruit zien alsof ze zijn gemaakt van glas maar veel harder zijn, heeft dit een positief effect op het zelfvertrouwen van mensen die bang zijn om iets te breken.

Slabhouder

Koord met clips om een slab of servet op zijn plaats te houden zodat kleding beschermd blijft.

Sjaal

Speciale sjaal om kleding schoon te houden bij eten.

Geheugensteun drinken

Apparaat dat door middel van licht en geluid eraan herinnert om te drinken en bijhoudt hoeveel de gebruiker gedronken heeft.

Dagindeling

Papieren agenda's

- Makkelijk leesbaar lettertype, één dag per pagina en drie schrijfvelden: één voor de ochtend, middag en avond.
- Agenda met pictogrammen voor mensen die moeite hebben met communiceren, tijdsbesef, lezen of schrijven.

Digitale agenda's

Als scherm (bijvoorbeeld op een iPad) neer te zetten en op afstand te beheren.

Dementia-app

App-agenda, op afstand te bedienen; compleet met beeldbellen, spellen en communicatie tussen mantelzorgers.

Geheugenondersteuning

Ter ondersteuning van medicijngebruik, het terugvinden van sleutels en het herkennen van voorwerpen in huis volgt hier een bundeling van diverse artikelen die op dit gebied verkrijgbaar zijn.

Algemeen

Bewegingssensor met boodschap	Apparaatje dat aan de muur gemonteerd kan worden en een zelf-ingesproken boodschap afspeelt bij detectie van beweging.
Geheugenspeldje	Clips die het mogelijk maken boodschap of omschrijving op te nemen en terug te luisteren. Makkelijk te bevestigen aan bijvoorbeeld schoonmaakmiddelen, voedingsmiddelen, etc.
Praatknop	Knop voor op de tafel of aan de muur, die voorzien kan worden van plaatje en een zelf-ingesproken boodschap.
Pictogrammen software	Software waarmee zelf gemakkelijk met pictogrammen geheugensteuntjes, verwijzers of handleidingen voor in huis gemaakt kunnen worden.
Universele afstandsbediening	Met extra grote toetsen.

Medicijninname

Medicijndoos met week- en dagindeling	Medicijndoos waarbij ieder laatje staat voor één dag met vier vakken met dagdeel-aanduiding.
Pratende medicijndoos	Medicijndoos met Nederlands gesproken herinneringen om een medicijn in te nemen.
Medicijndispenser met waarschuwing	Apparaat waarin voorverpakte medicatie kan worden geplaatst. Als de medicatie ingenomen dient te worden wordt er een geluidssignaal afgegeven en worden de in te nemen medicijnen in de juiste dosering vrijgegeven.
Medicatiesensor	Bij het vergeten van het innemen van medicatie geeft dit apparaat een auditieve en visuele herinnering.
Medicijnhorloge	Polshorloge waarbij een periodiek geluid of tril alarm in gesteld kan worden als reminder.
Sleutelhanger	Sleutelhanger die de gebruiker op ingestelde tijden aan actiemomenten kan herinneren, zoals het tijdig innemen van medicijnen.

Geheugenondersteuning - vervolg

Traceren

Elektronische sleutelvinder

Sleutelhanger die op commando van een zender een geluidssignaal geeft, bijvoorbeeld voor aan sleutelbos, portemonnee, tas, etc.

Sleutelzoeker met knipperlicht

Sleutelhanger die op commando van een zender een lichtsignaal afgeeft.

Gekleurde sleutels

Om beter te onthouden welke sleutel bij welk slot hoort.

Communicatie

Specifieke hulpmiddelen om tot effectieve communicatie te komen.

Hulpmiddelen

App

Met pictogrammen en visualisaties kunnen woorden gezocht worden om aan de ander te tonen.

Pijn meetinstrument

Hulpmiddel om mensen te helpen communiceren over pijn wanneer communicatieve vaardigheden zijn aangetast.

Handpop

Om te helpen verhalen te verzinnen en gevoelens te uiten.

Bewegen

Bewegen is bevorderlijk voor een gezonde leefstijl en welbevinden. Met de volgende hulpmiddelen kan dagelijks bewegen worden gestimuleerd.

Hulpmiddelen

Hometrainers – fietsen

Hometrainer met beeldscherm waarmee vanuit huis interactief gefietst kan worden door eigen omgeving of stad.

Fietstrainer

Fietstrainer die vanuit eigen stoel gebruikt kan worden.

Training-apparaat zittend

Een compact trainings- en therapieapparaat dat het lichaam laat bewegen en zo het welzijn verbetert terwijl de gebruiker zit.

Beeldscherm

Met ingebouwde interactieve spellen en activiteiten. Stimuleert lichaamsbeweging, sociaal contact en cognitie. Het systeem gebruikt materiaal uit het leven van de gebruiker.

Spellen op de pc

Computer met Microsoft Kinect, met spellen die gespeeld worden door beweging van de gebruiker.

App

Genereert verrassende nieuwe wandelroutes en wijst de gebruiker hierbij de weg.

Driewielertandem

Waar met z'n tweeën op gefietst kan worden.

Vierwielertandem

Waarbij gebruikers naast elkaar zitten en gezamenlijk kunnen fietsen.

Bezigheden

Deze categorie zorgt voor plezier en biedt producten waarmee men bezig kan zijn, iets om handen heeft. Spelletjes zijn er in allerlei soorten en maten, om de hersenen actief te houden en voor interactie. Spellen kunnen samen gespeeld worden, kunnen plezier brengen, of kunnen voor afleiding zorgen. Poppen en knuffels kunnen geborgenheid bieden en geven onrustige handen houvast.

Activiteiten die mensen met dementie alleen kunnen doen kunnen de mantelzorgers enige respijt geven.

Tafelspellen

Beweegspellen

Bijvoorbeeld jeu de boules voor op tafel om kleine bewegingen te stimuleren.

Bordspellen

Spellen als Ganzenbord en Mens-erger-je-niet. Deze spellen zijn soms ook in aangepaste (extra grote) versie te verkrijgen.

Speelkaarten

Extra grote speelkaarten met verhoogd contrast en een duidelijke opdruk.

Communicatieve spellen

Voelen en aanraken

Een aantrekkelijk vormgegeven, interactief instrument dat demente mensen nieuwe en unieke mogelijkheden biedt te (blijven) communiceren met anderen middels aanraking en geluidsfragmenten.

Interactieve kaartspellen en quizspellen over vroeger

Spellen waarmee bijzondere herinneringen op worden gehaald.

Voorlees- en prentenboeken

Voorlezen kan herkenning geven en prenten kunnen aanleiding zijn voor conversatie.

Bezigheden - vervolg

Hersengymnastiek

Brain trainer	Combinatie van een handzame, laagdrempelige desktop en doordachte spelsoftware voor ouderen die uitnodigen tot gebruik. Activeert geheugenfuncties spelenderwijs en zorgt voor veel plezier; past zich aan het niveau van de speler aan.
Memory met geluiden	Spel waarbij twee dezelfde geluiden bij elkaar gezocht moeten worden.
Puzzel	Puzzel met extra grote stukken.
Dementie en herinneringen App	App om contact te maken met personen met dementie door herinneringen op te halen.
Knuffels	<ul style="list-style-type: none"> - Babypop met geluiden Pop die lijkt op een echte baby. Heeft een zacht lijfje, realistische babygeluiden en gezichtsuitdrukkingen. - Realistisch vormgegeven knuffeldieren (bijvoorbeeld een poes of hond).
Lichtgevende knuffeldieren	Knuffeldier waarbij op aanraking een rustgevende gloed en een kalmerend hartslagritme wordt geactiveerd.
Zorgrobot	Geavanceerde knuffelrobot met therapeutische werking, die levensechte reacties en emoties kan benaderen.

Creatieve activiteiten

Kleur-/vertelboeken	Boek met verhalende kleurplaten. Speciale kleurboeken voor senioren, bijv. mandela's.
Aquapaint	Panelen waarbij de kleuren ter voorschijn komen bij aanraking met water. Wanneer het paneel opdroogt, wordt deze weer wit en is hij opnieuw te gebruiken.
Torenspeel	Spel waarbij kralen om een stokje geregen moeten worden. Uitdagend voor de motoriek.

Bezigheden - vervolg

Muziek

Muziekinstrumenten	Afgestemd op de motoriek en niveau van muziekbeoefening.
Klankschalen	Geluid ter ontspanning.

Nostalgie

Plaatjesboeken en verhalen van vroeger	Speciaal voor mensen met dementie geschreven boeken.
App	Waarmee mensen met dementie hun eigen levensverhaal kunnen vastleggen en herbeleven.
Pratend fotoalbum	Fotoalbum waarbij bij onder iedere foto een persoonlijke boodschap ingesproken kan worden.
Digitale fotolijst	Fotolijst waarin selectie digitale foto's als een slideshow steeds opnieuw voorbijkomen.

Zintuigen prikkelen

De volgende producten bieden mogelijkheden om op heel uiteenlopende manieren indrukken op te doen, geordend naar zintuiglijke waarneming.

Auditief

CD

Bijvoorbeeld met liedjes van vroeger, natuurgeluiden of ontspannende muziek.

DVD

Bijvoorbeeld met kleur en muziek of met natuurbeelden en geluiden.

Muziekkussen

Kussen met ingebouwde luidsprekers. De muziek helpt bij nachtelijke onrust, ontspannen en in slaap komen. Wordt aangesloten als een normale speaker.

Radio + Radio Remember

Internetradio inclusief abonnement voor belevingsradio die aansluit bij beleving van ouderen met dementie.

Luisterboeken

Ingesproken boeken die kunnen worden beluisterd. Los te koop of via verschillende online abonnementen te verkrijgen.

Geluidskoker

Koker die rondgedraaid moet worden om met langzaam rollende kralen zachte regendruppelgeluiden te maken.

Tactiel

Egelballen

Bal met noppen voor hand- en vingeroefeningen. Stimuleert de tastzin. Tevens geschikt voor massage en ontspanning.

Kneeball

Ballen met verschillende vullingen voor tactiele ervaring en vingermassage.

Beleveniskokers

Transparante kokers met voorwerpen erin om mee te spelen.

Tastdoekje

Voelen en frunniken aan de stoffen en materialen geeft rust en activeert tegelijkertijd meerdere zintuigen.

Voel-mof

Voor rusteloze handen.

Zintuigen prikkelen - vervolg

Fysiek

Verschillende soorten kussens

Voor extra comfort.

Hoefijzerkussens

Groot, langwerpig gebogen kussen om tegenaan te liggen. Geeft een gevoel van ontspanning en geborgenheid.

Zwaarteschort

Het schort wordt op de schoot gelegd, door de zwaarte en de druk van de ballen kan men de grenzen van het eigen lichaam duidelijker merken. Dit zorgt voor rust en een gevoel van geborgenheid.

Verzwaringsdeken

Verzwaarde deken geeft een gevoel van rust en geborgenheid. Helpt bij slaapproblemen en motorische en psychische onrust.

Voetwarmer

Elektronisch warmte-element waar voeten in gestoken kunnen worden, met diverse temperatuursinstellingen.

Warmtedeken

Elektrische onderdeken met regelbare temperatuur.

Warmtekussens

Kussens met regelbare temperatuur.

Geur

Aromatische oliën

Kalmerend, ondersteunend voor het lichaam, nostalgische geuren.

Tarwezak met lavendelgeur

Helpt bij fysieke klachten zoals krampen, hoofdpijn en stress.

Visueel

Licht

Verschillende soorten lampen die van vorm en/of kleur veranderen.

4. Aanbod voor mantelzorgers

Deze producten en diensten zijn ter ondersteuning van mantelzorgers van personen met dementie of zijn producten die vooral door de mantelzorger zullen worden ingezet.

Informatie

Er is veel informatie over dementie beschikbaar, via boeken, dvds en websites. Het aanbod is enorm en groeit voortdurend. De verschillende websites en apps bieden ook overzichten van informatiebronnen.

Algemeen

Boeken	<p>Er zijn tal van boeken over dementie, vanuit verschillende perspectieven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informatieve boeken over dementie en de ziekteverschijnselen. - Informatieve boeken over leven met dementie. - Ervaringsverhalen door mensen met dementie. - Ervaringsverhalen door mantelzorgers. - Boeken met praktische tips voor omgang met dementie. <p>Een actueel en geselecteerd aanbod is onder andere te vinden op dementie-winkel.nl.</p>
--------	---

Websites	<p>Dementie.nl Alzheimer-Nederland.nl Dementiewinkel.nl Dementia-app.nl</p>
----------	--

Alzheimer Café en Alzheimer Theehuis	<p>Een Alzheimer Café of Theehuis is een maandelijks trefpunt voor mensen met dementie, hun partners, kinderen, familieleden en vrienden. Er staat altijd een onderwerp centraal.</p>
--------------------------------------	---

Dvd	<p>Informatieve documentaires over het leven met dementie. Een bijzondere dvd is 'De Alzheimer experience'. Dit is een gratis, online, interactieve film, waarin het leven van een persoon met Alzheimer gevolgd wordt, gezien door de ogen van de patiënt zelf. Op deze manier ziet een kijker het verschil in beleving van de realiteit, en hoe deze verschillen leiden tot conflicten en onbegrip.</p>
-----	---

Toezicht

Toezicht is de tegenhanger van 'veiligheid' en 'bewegingsruimte' voor de persoon met dementie. Dankzij toezicht kan de persoon met dementie enige vrijheid voelen en zelfstandig op pad gaan. Dankzij dwaaldetectie kan de weg terug worden gevonden of kan een alarm gegeven worden.

Dwaaldetectie

GPS persoonsalarm

Met functies als dwaaldetectie en medicatiememo.

Dwaaldetectie-sensor

Een sensor die detecteert of de gebruiker op een verkeerd moment aan het dwalen is.

Apps

Toepassingen die de GPS van de telefoon uitlezen (locatie), of waarmee hulpdiensten en 112 gealarmeerd kunnen worden.

(Koel)kastslot

Dit slot kan worden ingezet om een kastdeur af te sluiten zodat een dierbare niet zelfstandig bij de inhoud van de koelkast, schoonmaakhok of medicijnkast kan.

Tag

Bevat persoonlijke informatie die via een QR-code makkelijk gescand kan worden.

Alarmsystemen

Vloermat-alarm

Mat waarbij een geluidssignaal geactiveerd wordt als de persoon met dementie erop gaan staan of uit bed valt.

Mobiele alarmknop (met GPS)

Voor binnen en buiten, die de persoon met dementie met zich mee kan dragen. Signaal wordt gegeven aan aangewezen personen of meldkamer.

Alarmknop in riem

Voorzien van GPS. Signaal wordt gegeven aan aangewezen personen of zorgcentrale.

Horloge met GPS

Voor de persoon met dementie, waarmee zorgdrager exacte locatie kan zien middels een tracker device of smartphone.

Toezicht - vervolg

Monitoring in huis

Bedalarm

Drukmat die onder het matras geplaatst wordt. Geeft alarm aan een draadloze ontvanger als de persoon met dementie langer dan de ingestelde tijd uit bed blijft.

Sensoren

Met behulp van sensoren wordt de cliënt gemonitord in huis. Mantelzorgers kan dit zien in een app.

Leefstijlmonitoring

Leefstijlmonitoring geeft de mantelzorgers inzicht in het dagelijks leven van de persoon met dementie.

Deuralarm

Waarschuwt de mantelzorgers wanneer de persoon met dementie het huis verlaat.

Domotica op maat

Domotica systemen op maat, waarbij sensoren en elektronica thuis geïnstalleerd wordt en het leefpatroon van de persoon met dementie online gevolgd kan worden.

App

Waarmee losse apps met code beveiligd of afgeschermd kunnen worden (bijvoorbeeld toegang tot de bankrekening).

Zorg afstemmen

Er zijn verschillende mogelijkheden die helpen bij het goed afstemmen en afspreken van de zorg tussen formele en informele zorgverleners.

Mogelijkheden	
Casemanager dementie	Aanspreekpunt voor zorg en hulpverlening.
Thuiszorg op maat	Thuiszorg op maat waarbij planning, afstemming en afhandeling van alle losse diensten uit handen wordt genomen.
Apps	Apps die mantelzorgers informeren of die overleg tussen mantelzorgers onderling en tussen mantelzorgers en persoon met dementie ondersteunen.
Dementia App	App die helpt mensen met dementie en zijn of haar directe omgeving ontzorgen. Helpt bovenal de sociale betrokkenheid te bevorderen en draagt bij aan de kwaliteit van leven van mensen met dementie.
Online platforms	Om zorg te verdelen en af te stemmen.

Diensten

Dienstverleners die rekening houden met hun klanten bieden zich doorgaans lokaal aan. Via lokale kranten, websites zijn zij te vinden. Daarnaast is het soms mogelijk gebruik te maken van diensten die niet specifiek rekening houden met dementie, maar die wel ondersteuning kunnen bieden, bijvoorbeeld het thuis laten bezorgen van boodschappen.

Diensten thuis

Boodschappen bezorgservice

Thuisbezorgservice van dagelijkse boodschappen.

Diensten die aan huis kunnen komen

Denk aan: de kapper, huishoudelijke hulp, pedicure, klusjesman, was- en strijkhulp.

Zorgverlening aan huis

Denk aan: de huisarts, thuiszorg, ergotherapie of fysiotherapie.

Maatjes

Vrijwilligers die gezelschap bieden of de persoon met dementie vergezellen bij activiteiten.

Vervoersdiensten

Dienst om gebracht en gehaald te worden van/ naar andere locaties.

Dagopvang

Dagcentrum

Deelname aan dagopvang, voor een of meerdere dagen per week, wordt doorgaans georganiseerd met hulp van de casemanager dementie. Dagcentra bieden passende activiteiten, gezelligheid, beweging (wandelen) voor mensen met dementie en tevens respijtzorg en ondersteuning van de mantelzorger.

Ontmoetingscentrum

Plek waar zowel mensen met dementie als hun mantelzorgers terecht kunnen voor begeleiding, adviezen en diverse dagprogramma's.

Ondersteuning voor mantelzorgers

Tuis wonen met dementie is vaak afhankelijk van de volhoudtijd van de mantelzorgers. Mantelzorgers kunnen steun vinden bij elkaar of bij professionele ondersteuners.

Ondersteuning

Online platforms

Waarmee mantelzorgers onderling ervaringen kunnen delen.

Respijtzorg

Tijdelijk zorg uit handen nemen van mantelzorgers (dagopvang, vakantie-invallers, etc).

Hulpdiensten

Telefonische hulpdiensten voor mantelzorgers van mensen met dementie.

Facebookgroepen

Waar mensen met dementie en mantelzorgers informatie en steun kunnen uitwisselen.

Uitjes

De nadruk ligt op plezier, op het beleven van mooie momenten met elkaar.

Uitjes

Onvergetelijk museum

Programma in het museum waarbij de collectie toegankelijk wordt gemaakt voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. Interactie met de patiënten wordt uitgelokt en er zijn creatieve opdrachten in het programma opgenomen. Steeds meer musea bieden een dergelijk programma aan.

Snoezelcentrum

Centrum gericht op plezier en het stimuleren en van de zintuigen. Sommige zorgcentra bieden ook voor particulieren toegang tot hun snoezelcentrum.

Zingen

Zangclub of koor voor mensen met dementie en hun mantelzorger. Er bestaan lokale initiatieven voor koren, waarbij plezier met elkaar voorop staat.

Producten en diensten

ter ondersteuning van thuiswonen met dementie

Het project FIT heeft als doel mensen met dementie, hun mantelzorgers en zorgverleners te helpen bij het kiezen van producten en diensten die het wonen in de thuissituatie ondersteunen om langer, prettig thuis wonen mogelijk te maken. FIT is een cross-over project binnen 'Create Health' waarbij kennis wordt uitgewisseld en gebundeld vanuit de topsectoren Life Sciences & Health en de Creatieve Industrie.

